

ITSASLAPURRAK

(3n. SARIA)

Ba-zan bein Bizkaiko kostaldean aurkitzen zan arrantzale-errixka bat. Zoriontsuak ziran itsasoak emoten eutsen aberastasunagatik. Euron arbasoen jakinduria jaso eben eta itsasoan jaun eta jabe ziran, noizean bein itsasoaren aserraldien ikaratu arren ondorioz.

Matxintxok zortzi urte eukoizan eta amari laguntzen eutson sareak josten, aita itsasoan ebilen bitartean. Bere lagunik andiena txakurtxo bat zan, beragaz joaten zan leku guztietara.

Ama zarataka asten jakon Matxintxori, Txuriko txakurrarekin etxera sartzen zan bakoitzean, baina ez eutson ajola. Pozik ebilen txakurtxoaren konpainian.

Zenbat bider esan bear deusut ezin zariela sartu zu eta Txuriko etxe barrura? Amak.

Alantzik pasatzen ziran egunak, asteak eta ilabeteak.

1884. urte ingurua zan ezbearra gertatu zan urtea, Eun ta amar itsasontzi egozan errian eta egunero ateratzen ziran itsasora goizean goizetik eta gaueko iluntzerarte. Baina danetatik, egun bat izango gogoangarriena be!

Pasatzen naizenean
zure leiopetik.
negarrak urtetan deust
begi bietatik.

Zergatik, zergatik,
zergatik, zergatik?
Zergatik negar egin...

Baina, bai negar egin zala egun aretan! Irurogeta amar itsasontzi inguru ebizan arrantzan eta bein arraina arrapatu ondoren etxerako bidean etozen. Baina, aize zakarragatik eta itsasoaren aserreagatik ezin ziran kaira sartu; beraz, itsaso sakonean gelditzea erabaki eben, areik eta ekaitza baretu arte.

Alako baten, enbata izugarria sartzen asi zan eta ezin zan deus ikusi, orregaz batera galerna edo itsas-ekaitza etorri zan eta arrainez beterik egozan itsasontziak aitzen aurka jotzen asi ziran eta andik gitxira ondoratzen.

Jendeak ba-ekian zeozer gertatzen ari zala, baina zer zan ezin eben igarri. Elizako ezkilak jotzen azi ziran eta errian egozan arrantzale zaarrenek txalupetan joateko naia erakutsi arren erriko agintariek, geldi zain egoteko, agindu ostean, ezinegona nagusitu zan errian. Emakumeen negarren aldamenen umeak batuz joan ziran negar zotinka, zer gertatzen zan jakin ez arren, zeozer txarra etorrela ba-ekiela.

Gaua luze joian, baina asi zan argitzen. Ez zan itsasontzirik ageri. Tristurari ezinegona geitu jakon eta itsaslabarrera abiatu ziran geienak. Beste batzuk ordea, txalupak atondu eta itsasoan barna abiatu ziran.

Itsasontzien ondakinak ikusten ziran soilik, ez zan inor ageri.

Orduak aurrera egin aala, etsipena nagusitu zan errian. Matxintxoren aita eta osaba be galduta egozan.

Etorri ziran txalupak bueltan etxera, eta eurokin zortzi lagun etozan, Matxintxo eta ama xistu baten abiatu ziran kaira. Ia ez egoan lekurik, erri guztia egoan norbaiten zain. Matxintxok ez ebazan aita ez osaba ikusten.

Erritar denek eukon nonor itsasoan, eta zortzi pertsona soilik sartu ziran egurdate aretan. Egunak aurrera egin aala gorpuak asi ziran agertzen, batez be aretazan. Eltzea asko kostetan zan itsaslabar sakon baten. Leku gatx orretara joan bear zan gopuen bila. Ala eta guzti, Matxintxoren aita eta osaba, ez ziran agertzen.

Eun eta amazortzi desagertu ziran ezbear aretan eta zortzi besterik ez ziran bizirik atara. Alargun eta umezurtz larregi geratu zan erri txiki aretan, tristurak eta etsipenak baltzitu eban erri txiki aretan...

Pasatu ziran urteak eta Matxintxo bederatzi urteko gizon koxkorra biurtu zan. Amak bera zala etxeko gizona esaten eutson eta olan portatu bearra eukon, etxeko gizon'lez. Gosea be pasatu zan lenengo urteetan, baina urdailak betetzen asi ziran, batez be barnekaldetik etozen jakiengatik. Baserriek emoten eben jaten, erria itxasontzi barik geratu zan-eta.

Zapatu goiz eguzkitsua zan, eta bat-batean erriko ezkilak jotzen asi ziran. Inork ez ekian zer gertatzen zan, baina jendea arrapaladan asi zan ara eta ona. Itsaslapurrak! oiukatzen eben batzuk, orrela minutu gutxiren buruan erria ustu egin zan eta ez zan arimarik be ikusten.

Matxintxo geratu zan bakar bakarrik, inork ez ekian bere leku eskutuan. Sarri egoten zan bertan aita eta osabaren zain. Itsasoari izketan pasatzen ebazan orduak eta egunak. Ez eutson gorrotorik itsasoari, baina bein eta barriz galdetzen eban: Zergatik ez dira aita eta osaba agertzen? Nora eroan dozuz? Ni be joan neiteke orra inoz?

Matxintxoren ama, zoroen parte ibili zan umearen bila, baina ez eban aurkitu. Bitartean, itsaslapurrak lur artu eben eta errirantz abiatu ziran.

Errian ez zan inor ageri eta zurtz eginda egozan itsaslapurrak. Alako baten Matxintxo azaldu jaken.

IPUIN-SARIKETA

– Kaixo, nondik zatoze? Galdetu eutsen Matxintxok.

– Urrunetik oso urrunetik. Erantzun eutson kapitaina zanak.

– Ikusi al dozuez nire aita eta osaba zatozien lur eremu urrunetatik? Bota eutsen Matxintxok.

– Ez ume, gu gatozen lekuetan ez doguz zure aita eta osaba ikusi. Esan eban kapitainak.

– Nola dozu izena?

– Nik Matxintxo, eta zuk?

– Ni, William Drake deitzen naiz. Bota eban kapitainak itz egiteko azentu arraro bategaz.

Eta orrela joan dira, beste geiago barik? Alkateak.

– Ez, neuri be eurokaz joateko eskatu deustie, baina ezin nebala ama bakarri utzi esan ostean, bakean utxi eta alde egin dabe.

– Baina zelan otu aal jako alako zeozer ume kokkor bati? Erria zoritxar batetik salbatu dozu. Ez dakigu zelan eskertu egin dozuna, -esan eban alkateak.

– Matxintxok bitartean... Baina alkate Jauna, guzurrik ez dot esan. Erria ez al dago gaixorik? Danok ostendu zarie. Inork ez dau aurpeirik emon. Beldurra nagusitu jako berbeari eta mututasuna biurtu da jaun eta jabe. Ez al da isurritea bezain gaixotasun txarra, beldurra?

Alkateak ez ekian zer esan. Mutu egoan mutikoaren arrazoien aurrean.

– Zu zara beldurrik erakutsi ez dauan bakarra, gaixotasunik bakoa, osasuntsua, eta orrek salbatu gaitu. Esan eban negar malkotan alkatearen ondoan egoan andratxu batek.

– Konfidantza izan bear dogu geure buruarengan, ezin dogu fedea galdu eta utsune ori beldurrez bete. Erri onek asko sufritu dau eta geure artean ez dagozanakatik adoretzu jokatu bear dogu, adore ori beraiei zor deutsegulako... esanaz, Matxintxori negarrak urtetan eutson.

Arrazoa du gazte onek, -esan eban bai batak eta besteak. Gure artean ez direnen izenean mintzatu da, -esan eban beste batek.

Matxintxoren esanak kontuan artu ziran, eta beldurra zorientasunagatik ordezkatu zan. Eguzkia joaten zan bokatzean, jende ugari egoten zan begietan dirdira sakon bategaz itsasoari begira. Falta zirenen oinazea, itsasoak berak leuntzen eutsen. Itsasoaren berbak entzuten ikasi eben. Orduan, eta bakarrik orduan, askatu ziren barruan eroien pisu astun aretaz.

Asier Legarreta Legarreta

ORTZIAN

Egunsenti ederra agertu zan ortzian, lilluraz jantzirik, a zan bikaintasuna... urdintasun guztia izarrez beterik.

Gabaren gau erdian zeru-lurrak ixilik aunditasunpean, ta izar doatsuak Jaungoikoa gorensten edertasunean.

Lurra zerura adi izar edertasunez erdi zoraturik, a zan eder-giroa maitasun gozoenaz guztia ondurik.

JAKINTZA

Jakintza bikaiña da zelai orlei artean dizdiz ederretan, jakintzak urrea dau eguzki oriaren printza alaietan.

Jakintza zabal zabala itxas urdiñez dago edertasunetan, jakituri almenez aidean aurkitzen da urrezko aizetan.

Itxasoa gogo onez janaria eskeinka aurkitzen da b

PAULIN